

אהל שרה

כבר מרחוק, מיד אחרי הפניה מרחוב רבי עקיבא הסואן, קשה שלא להבחין במבנה ההדור המתנשא כמגדלור במרומי הגבעה ברחוב צפת בפאתי בני ברק. במבנה החדש והמפואר שוכן מרכז התעסוקה לנשים בעלות צרכים מיוחדים, "באר בת שבע", ע"ש הרבנית הצדקנית בת שבע קנייבסקי. מכאן, מהמשרדים הצנועים למראה שבקומה השלישית, מתנהלת כל הפעילות המבורכת של ארגון 'אהל שרה', הארגון ששינה את עולמן של אלפי משפחות ומאות בעלי צרכים מיוחדים בקהילה החרדית.

את סיפורו של ארגון אהל שרה אפשר להתחיל בהרבה דרכים. אפשר לפתוח בתיאור מפעלם ההיסטורי של הרב והרבנית גינבורג ע"ה, מייסדי הארגון, שללא אמצעים וכמעט ללא סיוע הקימו את הארגון לפני ארבעים שנה ויצקו את היסודות לכל מה שבא בהמשך. אפשר להתמקד במערך הדיוור מעורר ההשראה, שפתח עידן חדש בשילובם של בעלי הצרכים המיוחדים בקרב הקהילה. אפשר לדבר על מערך החינוך המספק מענה חינוכי מושלם ומקצועי לבעלי צרכים מיוחדים מגיל שש ועד גיל 21, ואפשר כמובן להתחיל דווקא במערך התעסוקה המרשים, הכולל שלושה מרכזי יום ותעסוקה - שניים מתוכם שמתפרסים על פני שלש קומות רחבות ידיים במבנה החדש בו ביקרנו לקראת הכנת הכתבה.

את הסיפור הזה אפשר להתחיל בהרבה דרכים, אבל כדי להבין את סוד ההצלחה מאחורי 'אהל שרה', כדאי לחזור לרגע בו החל המהפך המבורך שעבר על הארגון. זה קרה לפני עשר שנים, כאשר הגב' מלכה וינברג, מנכ"ל הארגון, הסתערה על המלאכה יחד עם מספר מצומצם של נשות מקצוע על חוץ שאפתני ומרחיקי לכת. יחד הם הצעירו את הארגון כולו עומד צעדים קדימה, עד למקום בו הוא ניצב כיום, בכותל המזרח של הטיפול המקצועי בבעלי צרכים מיוחדים, בקהילה החרדית ובכלל.

"כשהגעתי לכאן", נזכרת הגב' וינברג, "גיליתי הרבה מסיורות, הרבה אהבה והרבה רצון טוב, אבל הרבה פחות יכולת מקצועית ותנאים מתאימים לטיפול בבעלי הצרכים המיוחדים. הארגון שהוקם במסירות נפש ומתוך תחושת שליחות פעל ללא אמצעים, וללא הידע הדרוש כדי לספק לבעלי הצרכים המיוחדים ולבני משפחותיהם את היחס המקצועי והראוי לו הם זכאים. המטרה שהצבתי לנגד עיני היתה להפוך את 'אהל שרה' למקום שמתנהל בסטנדרטים המקצועיים הגבוהים ביותר בכל התחומים".

והמהפך אכן בוצע בצורה מושלמת. על מידת ההצלחה תעיד העובדה שבשבוע בו ביקרנו ב'אהל שרה', התבשרה הנהלת הארגון על קבלת תקן ISO9001 למערך הדיוור של הארגון - הישג שמעט מאד ארגונים מקבילים יכולים להתהדר בו. וזה לא היה קל. "כדי לקבל את התקן עמדנו בשנה וחצי האחרונות תחת מבדקים קפדניים", מספרת הגב' וינברג. "כשניגשנו לתהליך הזה ידענו שהוא יהיה תובעני, ודווקא בשל כך הלכנו על זה. בתקופה הזו העברנו את כל המערך לתרבות עבודה חדשה, עכננית, מתקדמת, מקצועית, ולא מדובר רק בשינוי קוסמטי אלא בתהליך מעמיק שבו בוחנים כל פרט ופרט בפניצטה ומחליטים איך לשפר ולהביא אותו לרמה המקצועית הגבוהה ביותר".

התוצאה לא הסתכמה רק בקבלת ציון 'עובר' שיאפשר לארגון לקבל את התקן המיוחל. בדוח המסכם שכתב הד"ר שליווה חיצונית את כל המבדקים וההתאמות, אדם שליווה את התהליך הזה בעשורת מערכי דיוור לבעלי צרכים מיוחדים, הוא חרג מהנימה האקדמית ולא הסך במחמאות לעשייה המקצועית ולרמת המחויבות הגבוהה שגילה ב'אהל שרה'. עבור מי שפעלו ללא לאות להגיע למטרה, האישור הלא שגרתי הזה היווה ציון דרך נוסף והישג בפני עצמו.

אז איך מצעידים ארגון שהוקם לפני עשרות שנים עם הרבה לב ונשמה, לעידן חדש של הנהלות מקצועית ברמה הגבוהה ביותר, ללא פשרות? לדברי הגב' וינברג, מאחורי המהפך הזה מסתתרת תפיסת עולם שלמה לגבי מקומם של בעלי הצרכים המיוחדים בחברה, והיחס שמגיע להם לקבל. "כשנכנסתי ל'אהל שרה', חלק ניכר מהעשייה לטובת בעלי הצרכים המיוחדים בחברה שלנו, הגיע ממקום של הרבה אהבה, מנהל ומסירות, הרגשתי שצריך לשלב מתודות מקצועיות וכיוון מוגדר ועידים ומטרות אליהם צריך להתקדם. התפיסה המקצועית שמלווה את 'אהל שרה' היא שהמסירות והאהבה לילדים המיוחדים, שמגיעה להם כל האהבה שבעולם, אסור שיבואו על חשבון הפן המקצועי. אנתנו קודם כל יצרנו מסגרת מקצועית מהמעלה הראשונה, ולתוכה אנו יוצקים את הלב והנשמה, ויוצרים את השילוב המנצח בעקביות ובשיטתיות".

כבר בשלב הזה חשוב לנשות 'אהל שרה' להבהיר: לאנשים שמתעניינים אך ורק בפן המקצועי או מחפשים מקום עבודה מוכב ששכר נאה בציוד - אין מה לחפש ב'אהל שרה'. 'כולנו, כל מי שנמצא כאן, הם אנשים 'משוגעים לדבר' שרואים בעשייה לטובת בעלי צרכים מיוחדים את שליחות חייהם", אומרת לנו הגב' טרבלסי, מנהלת מערך החינוך בארגון. "אי אפשר להתמיד במלאכת הקודש הזו בלי להביא את כל הלב והנשמה למקצוע. ביום שבו אפסיק לבכות מול המקרים הקשים בהם אני מטפלת - אדע שזו כבר לא עבודה מתאימה בשבילי. אבל הלב והנשמה שהם חלק בלתי נפרד משגרת העבודה, לעולם לא יגיעו על חשבון הסטנדרטים

בית

אפשר להתחיל לעבוד על תכנית שיקומית ייחודית עבורו. תחום נוסף שאנו מטפחים בצורה מקצועית הוא הסביבה המשפחתית. מבחינתנו הילד הוא חלק ממשפחה מורחבת והטיפול צריך לכלול גם אותה".

העבודה עם המשפחות, מעידה הגב' טרבלסי, לא תמיד קלה. "אנחנו מודעים לתהליך ההשלמה הכואב של הורים לילדים מוגבלים. אם להיות ישירים, כל הורה לילד מוגבל מרגיש בתחילת הדרך ש'לא אל הנער הזה התפללתי'. השליחות שלנו במערך החינוך היא ללמד את ההורים להתעלם ככל האפשר מ'ה'אין' שחונק את הגרון, ולהתמקד ב'יש' שמעורר הרבה תקווה".

כדי להגיע ל'יש' הזה, משקיעים ב'אהל שרה' אינספור משאבים ושעות עבודה. הצוות החינוכי כאן עסוק בין השאר בהנחלת שיטת 'תקשורת חילופית תומכת', המסייעת גם לילדים שמעולם לא הצליחו לתקשר עם ההורים והסביבה באמצעות דיבור, לפתח ערוץ תקשורת עשיר עם הסובבים. "השיטה הזו מחוללת פלאות, הן אצל הילדים והן בקרב בני המשפחה", מספרת טרבלסי. "אם הצלחנו להביא ילד שבעבר כמעט לא תקשר ולא תפקד, למצב בו הוא יכול לשבת בשולחן שבת ולומר משהו יפה על הפרשה - ההורים רואים לפתע שמהוה חיובי קורה כאן. שהילד שעד כה הם הביטו בו בריחוק שנובע מתסכול וצער, הוא ילד מתוק שמתאמן ומתקדם ומגיע להישגים מדהימים. הם מרגישים הרבה יותר טוב עם הילד שלהם. מיותר לציין שגם הילד עצמו מתחיל לחוש הרבה יותר בנוח כשהוא מצליח לתקשר עם הסביבה, וזה משפיע על איכות החיים שלו ועל המשך ההתקדמות שלו".

אחד השלבים הקשים ביותר בחייהם של הילד המיוחד ובני משפחתו, הוא שלב סיום ההתבגרות. התנאים, רבים מהם בעלי מודעות גבוהה יחסית, מעוניינים לנהל אורח חיים עצמאי, עד כמה שזה אפשרי. לצאת לעבוד, להתגורר בדירה משלהם, אך המוגבלות שלהם מאלצת אותם להמשיך להיות תלויים בעזרה חיצונית. בשלב המאתגר הזה באים לעזרת החניכים מערכי הדיוור והתעסוקה של 'אהל שרה'.

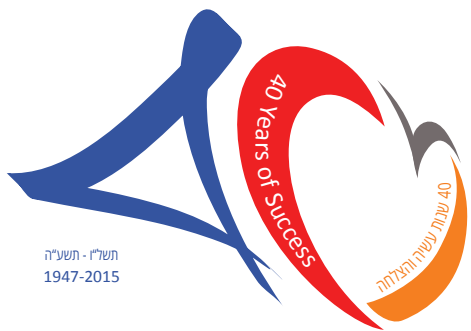
מערך הדיוור הוא יצירה בפני עצמה, עליה אנו שומעים מפיה של הגב' מילכי רכניצר, מנהלת מערך הדיוור. תחת ידיה האמונות מתחזק הארגון 14 דירות ברחבי בני ברק והסביבה, בהן מתגוררים קבוצות של חניכים ותניכות בוגרים בהפרדה ומנהלים אורח חיים עצמאי ככל האפשר, תוך שהם זוכים לליווי מקצועי צמוד ולפעילויות מעשירות.

"המוטו" המרכזי שלנו במערך הדיוור הוא שאיפה ל'מצינונות', אומרת הגב' רכניצר. "זה מתבטא לא רק בפן המקצועי אלא בכל הפרטים הקטנים. כל אחת מהדירות שלנו מעוצבת ברמת סטיילינג גבוהה במיוחד, מכילות הרבה פינוקים וכל דירה מותאמת לצרכי הדיירים הייחודיים המתגוררים בה. הדירות כולן ממוקמות בבנייני מגורים גרילים לכל דבר, כשהמטרה היא לאפשר לחניכים לנהל אורח חיים קרוב ככל האפשר לאורח החיים של כל אדם אחר בגילם, כפי שאמרה הגב' וינברג".

הגב' רכניצר מעידה כי כל חברי הצוות במערך הדיוור הם 'משוגעים לדבר', אנשים שבאים לא רק לעבוד אלא למלא שליחות שהם רואים בה משימה לחיים. "נכון שיש גם משכורת, אבל אנשים שבאים בשביל משכורת לא מתאימים לכאן", היא קובעת בפסקנות. "בהדרכה הראשונית אנחנו מסבירים לעובדים שהמטרה היא לספק לחניכים את השירות האיכותי ביותר, ומכל הלב. המטרה שאנו מציבים לכל אנשי הצוות היא שהחניכים יצליחו להגיע למעמד של 'חי נושא את עצמו' - הגדרתה של מייסדת הארגון הרבנית גינבורג ע"ה. אנחנו מאמינים שככל שאדם שולט יותר בחייו ומנהל אותם בכוחות עצמו, הוא גם אדם מאושר יותר".

בכל אחת מהדירות, הדיירים מלווים באם או אב בית, הדואגים, פשוטו כמשמעו, שדואגת שהכל יהיה מושלם. סביב אם או אב הבית פועלת מעטפת מקצועית של מדריכים/מדריכות ומטפלים הנמצאים לרשות החניכים 24 שעות ביממה, 365 ימים בשנה. "בשנה האחרונה, במסגרת ההתאמות לקראת קבלת תקן 'איוו', ביצענו כאן שינוי תפיסתי במערך הדיוור, והעלינו את הרף המקצועי לרמה הגבוהה ביותר", מספרת הגב' רכניצר. "לכל דייר או דיירת במערך הדיוור נבנתה תכנית עבודה מסודרת, עם מודים שמאפשרים לעקוב אחר ההתקדמות שלו, ותיק ממוסמך בו הכל מתועד. בכלל, הסיבה שביקשנו לקבל את התקן החדש נבעה מהתפיסה שמערך הדיוור שלנו לא הוקם כדי שנעשה רק את מה שאנחנו חייבים, אלא כדי לספק לדיירים את הטופ שבטופ - ואני שמחה על כל תוספת של פיקוח או בקרה שתסייע לי להשיג את המטרה הזו".

את קשת הפעילות של 'אהל שרה' משלים מערך התעסוקה, שגולת הכותרת שלו הוא המבנה המפואר ברחוב צפת בבני ברק שאוכלס לא מכבר. סיור בקומות המבנה מעניק זווית מפתיעה לעבודה המופלאה שנעשית כאן. ניכר היטב שב'אהל שרה' חשבו על כל פרט, קטן כגודל. מהצבע השונה המוקדש לכל קומה, כדי להקל על החניכות לנווט ברחבי המבנה, ועד זמן התגובה הארוך מהרגיל של המעלית, שוב, כדי להקל על החניכות שעבורן

אהל שרה חינוך • תעסוקה • דיור

הוקם המבנה. בסדנאות המלאכה המושקעות ברחבי הבניין, יוצרות החניכות תחת הדרכה צמודה יצירות אמנות מרהיבות עיניים, שנמכרות כירידיים ובאירועים מיוחדים. גם כאן, המטרה העליונה היא ליצוק תוכן לחייהן של החניכות ולאפשר להן לחיות בכבוד, כבני אדם בעלי זכויות ויכולות שוות כמו כולם. "בסוף החודש, כאשר אני רואה כל חניכה עם השכר שקיבלה על עבודתה, זה מפעיע", אומרת הגב' וינברג.

כל המפעל העצום הזה של 'אהל שרה', פועל ללא גביית כל תשלום מהורי החניכים. "אנחנו ייחודיים בעניין

הזה", מציינת בגאווה מנכ"ל הארגון הגב' וינברג. ומהיכן ירק זה חי? אנו שואלים. "אנו מקבלים תקציבים ממשרדי ממשלה, הביטוח הלאומי ומקרנות המשלה וסיוע נדיב מצד עיריית בני ברק והעומד בראשה הרב חנוך זייברט, שהוא וקודמו בתפקיד הרב יעקב אשר עומדים לימיננו בכל נושא ובכל תחום בלב ובנפש חפצה. השאר, מגיע מתרומות של נדיבי לב, ואם אתחיל לספר על הסיעתא דשמיא והניסים הגלויים שאנו רואים על כל צעד ושעל, לא אסיים. אני מודה לקדוש ברוך הוא כל יום מחדש על הניסים שמאפשרים לנו להמשיך ולנהל את המפעל המבורך הזה, שמביא אור לכל כך הרבה נשמות טהורות, ומתפללת שהוא ייתן לנו את הכוח לעמוד במטרה - להמשיך ולהיות שם בשבילם".